

Skrót założeń strategii rozwoju usług kulturalnych w dzielnicy Mokotów

sporządzony w ramach projektu „Od diagnozy do strategii – model planowania rozwoju usług publicznych” dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna”

Grudzień 2013

1. Czym jest strategia rozwoju?

Strategia rozwoju to:

- ➔ dokument określający długofalowy plan, kierunek działań służących do osiągnięcia założonych celów przez co możliwa będzie zmiana z sytuacji obecnej na pożądaną,
- ➔ zbiór decyzji (merytorycznych, organizacyjnych i finansowych) podjętych przez władze dzielnicy w celu stymulowania rozwoju w wybranym obszarze,
- ➔ sposób na wyróżnienie własnych działań i określenie specyfiki dzielnicy na tle otoczenia.

Punktem wyjścia do prac nad strategią jest przeprowadzenie **diagnozy** tematu, dla którego ma być tworzona strategia. Na tej podstawie można wskazać elementy **pozytywne**, które **należy rozwijać** przy pomocy strategii jak i te **negatywne**, którym warto **przeciwdziałać**.

W niniejszym dokumencie przedstawiono główne wyniki badań aktualnej oferty kulturalnej dzielnicy Mokotów.

2. Dlaczego kultura?

Mokotów jest dzielnicą **wyróżniającą się w skali całego miasta jeśli chodzi o potencjał kulturalny**. Wiele działających tam instytucji posiada **renomę wynikającą z wieloletniego funkcjonowania**, zaś niektóre z **impresz cyklicznych** mają znaczenie nie tylko w skali krajowej, ale nawet międzynarodowej. Bez wątplenia na postrzeganie Mokotowa jako dzielnicy o charakterze artystyczno-kulturalnym wpływ mają również liczne podmioty prywatne (teatry, galerie, kluby), a także cechy zamieszkującej tam ludności – **mieszkańcy to w znacznej mierze osoby wykształcone, zainteresowane kulturą**, a przy tym skłonne do udziału w jej tworzeniu.

Jednak biorący udział w badaniu Barometr Dzielnicowy, mieszkańcy Mokotowa nie ocenili dobrze usług kulturalnych w dzielnicy – **niską ocenę w porównaniu do pozostałych dzielnic Warszawy uzyskały imprezy kulturalne a także oferta mokotowskich domów kultury**. To właśnie potencjał dzielnicy sprawia, iż niezadowolenie mieszkańców jest zjawiskiem tak negatywnym, można bowiem stwierdzić, że ma miejsce niepełne wykorzystanie posiadanych możliwości.

W znacznej mierze problemy dzielnicy są związane z **brakiem komunikacji pomiędzy instytucjami kultury a mieszkańcami**. Z jednej strony **brakuje dobrego, spójnego systemu promocji** (do powstania którego konieczna jest współpraca poszczególnych instytucji), z drugiej natomiast **lepszego poznania potrzeb mieszkańców** przez osoby odpowiedzialne za organizację imprez i zajęć.

Niestety pomimo chęci mieszkańców ich współpraca z instytucjami kultury (np. w ramach organizacji pozarządowych) nie zawsze jest możliwa. Ograniczenia są związane m. in. z dostępnością lokali na działalność organizacji NGO.

Potrzeba podjęcia działań w ramach strategii jest również związana z negatywnymi skutkami niedostatecznego finansowania kultury. Niekorzystne warunki ekonomiczne powodują

konieczność zmian w zakresie sposobu podziału środków, tak aby były one inwestowane w sposób jak najbardziej efektywny.

Wybór kultury jako kierunku rozwoju dzielnicy był więc podyktowany pragnieniem rozwiązania tych problemów i pełniejszego wykorzystania potencjału kulturowego Mokotowa. Ma to również wymiar dbania o dobre tradycje i renomę związaną z działalnością instytucji kultury.

3. Plusy i minusy w obszarze usług kulturalnych

Plusy

- ✓ **Wysokie kompetencje pracowników instytucji kultury i urzędu** - pracownicy poszczególnych placówek kultury posiadają kompetencje i doświadczenie niezbędne do opracowywania oferty kulturalnej. Wykazują również wysoki poziom kreatywności, dzięki czemu są w stanie poradzić sobie pomimo trudności finansowych.
- ✓ **Baza instytucji kultury** - na Mokotowie działa wiele dzielnicowych instytucji kultury, które są dodatkowo wspomagane przez placówki oświatowe. Szczególnie ważną rolę pełni sieć Domów Kultury, które posiadają swoją markę znaną w skali miasta, a nawet poza nim.
- ✓ **Położenie dzielnicy** - Mokotów jest dzielnicą położoną względnie centralnie, a co więcej dobrze skomunikowaną z większą częścią Warszawy (poprzez komunikację miejską). Sprawia to, iż z oferty kulturalnej dzielnicowych instytucji mogą korzystać również mieszkańcy innych części miasta
- ✓ **Aktywni mieszkańcy** - mieszkańcy są chętni do partycypacji i działalności kulturalnej, o czym świadczy duża liczba organizacji pozarządowych o profilu kulturalnym. Wysoki odsetek mieszkańców stanowi inteligencja twórcza, a więc ludzie o wysokim poziomie kompetencji kulturowych, co sprawia, że Mokotów jest postrzegany jako dzielnica z tradycjami kulturalnymi i intelektualnymi.

Minusy

- ✓ **Ograniczenia finansowe** - brak środków uniemożliwia realizację wielu pomysłów, pełne wykorzystanie potencjału ludzkiego i instytucjonalnego. Powoduje również, że często nie jest możliwe kontynuowanie organizacji imprez cyklicznych, które odbywając się od wielu lat stworzyły renomę instytucji kultury.
- ✓ **Brak wykształconego centrum dzielnicy** - w dzielnicy brakuje „agory” a więc miejsca, w którym koncentrowałoby się życie kulturalne i społeczne. Dzielnica jest niejednorodna - mieszkańcy poszczególnych osiedli identyfikują się z nimi, a nie z całą dzielnicą („tożsamość osiedlowa”).
- ✓ **Słaba identyfikacja kulturalnych potrzeb mieszkańców** - instytucje kultury nie mają danych pozwalających na określenie potrzeb i oczekiwań mieszkańców. W rezultacie pewna część oferty nie cieszy się zainteresowaniem, zaś niektóre oczekiwania nie są spełniane.

4. Co warto zrobić, aby zmienić sytuację?

Należy podkreślić, iż w przypadku dzielnicy posiadającej tak znaczący **potencjał kulturalny** jak Mokotów podstawowym celem strategii powinno być pełne wykorzystanie go. Znaczenie mogą mieć działające na terenie dzielnicy instytucje charakteryzujące się **bogatymi tradycjami** oraz **doskonałą kadrą** a także **kapitał kulturowy mieszkańców** i ich **chęć do aktywnej współpracy** z instytucjami.

Analiza wagi poszczególnych problemów wykazała, że niezadowolenie mieszkańców z usług kulturalnych spowodowane jest **zbyt małą ilością środków finansowych, brakiem dobrego, spójnego systemu promocji i informacji kulturalnej** oraz **brakiem wystarczającej liczby lokalizacji dla działalności organizacji pozarządowych związanych z kulturą**. Strategia powinna więc mieć na celu rozwiązywanie tych problemów.

Ponieważ zmiana uwarunkowań ekonomicznych jest bardzo trudna, bardziej zasadna wydaje się koncentracja na problemach, które mogą zostać rozwiązane bez konieczności ponoszenia bardzo dużych nakładów. Chodzi więc o **lepszą komunikację** pomiędzy instytucjami kultury oraz mieszkańcami. Placówki organizujące życie kulturalne dzielnicy powinny dążyć do **lepszego poznania potrzeb i oczekiwań mieszkańców**, tak, aby możliwe było stworzenie atrakcyjniejszej dla nich oferty. Z drugiej strony natomiast potrzebne jest **ulepszenie kanałów komunikacji i promocji**, tak aby mieszkańcy wiedzieli o wydarzeniach kulturalnych. **Uwarunkowania technologiczne** a przede wszystkim rosnąca rola Internetu w życiu codziennym stwarzają instytucjom kultury szanse dotarcia do licznych grup odbiorców bez konieczności ponoszenia dużych wydatków (np. wykorzystanie portali społecznościowych wiąże się z kosztami znacznie niższymi niż wynajem powierzchni reklamowej).

Dla lepszego wykorzystania potencjału mieszkańców przyczynić może się **większa otwartość władz na pomysły i postulaty NGO**. Stowarzyszenia i organizacje do funkcjonowania potrzebują lokalizacji – konieczne więc aby **system przyznawania lokali komunalnych był przejrzysty i sprawiedliwy** tak, aby prawo do użytkowania najbardziej atrakcyjnych lokali było powiązane z faktycznymi efektami działania danej organizacji.

Efektom realizacji celów w zakresie kultury będzie większe zadowolenie mieszkańców z imprez i zajęć oferowanych im przez dzielnicowe instytucje kultury a także zachowanie tradycji związanych z kulturalnym charakterem dzielnicy.